Herbariæ medicinæ utilitas.

si uerò utilitatis magnitudinem, quam hæc ipsa hominibus affert, animo expendas, quid ea præstantius sit non uideo. Nam nulla alia re magis bonam corporis ualetudinem conseruamus, tuemur, sustentamus, quàm stirpium omnis generis subsidio. Valetudine autem bona nihil neq; melius, neq; præstantius, neq; optabilius existit, utpote sine qua nec potètia, nec diuitiæ, nec ullæ aliæ res suaues, & usui esse possunt: ut præclarè ab Hippoc. nostro dictũ sit, ὑδὲν ὄφελος ὄντιν' ὅτε χρυμάτων, ὅτε σώμαζος, ὅτε τ' ἄλλων ὑδένος, ἄτερ τῆς ὑγιείης. *Neque præsentem tantum ualetudinem herbarum beneficio tuemur, sed & labefactatam & conuulsam ijs ipsis corrigimus, emendamus ac restituimus. Vt enim apes ex illarum floribus materiam colligunt unde mel conflant, ita nos ex immensa earundem uarietate adu-*

Herbariæ medicinæ necessitas.

ersus morbos remedia decerpimus. Porrò cum innumeri ferè sint morbi qui nobis à fronte, tergo, lateribus insidias tendunt, summè necessariam quoque esse exquisitam stirpium notitiam nemini obscurum fore, sed constare inter omnes puto. Neq; enim sine diuinis illarum

Iucunditas cognitionis stirpium.

uiribus ut à nobis propulsemus morbos licebit. Quantum uerò iucunditatis ac delectationis habeat stirpium cognitio, non est cur pluribus exponam, cum nemo sit qui nesciat nihil esse in hac uita iucundius, delectabilius q́, quàm syluas, montes, campos, uarijs ijs q́; elegantissimis floscul is ac herbis redimitos & ornatos peragrare, intentis q́; oculis intueri. Voluptatem uerò ac iucunditatem illam non parum auget, si earundem facultatum ac uirium accedat notitia. Neque enim minor in cognoscendo, quàm aspiciendo suauitas & delectatio. Quare cum ueteres illi diuinam esse stirpium originem, eas q́; in tanta uitæ humanæ fragilitate non modò usum & fructum immensum habere, sed & summè necessarias esse animaduerterent, non solum de hac parte medicinæ honorifice sentire cœperunt, uerumetiam nihil in ipsa natura quod suspicerent dignius, aut quod inuestigarent & perscrutarentur pulchrius, aut quod cognoscerent iucundius esse duxerunt. Proinde se totos & animo & corpore in earundem inquisitionem atque indagationem contulerunt. Et hoc studio uestigandarum stirpium non plebeij tantum & abiectæ sortis homines tenebantur, sed & ex omni genere hominum potentia, diuitijs, prudentia & doctrina præstantes. Quanto enim illi generis nobilitate clariores, prudentia q́; & doctrina præstantiores fuerunt, atq; adeò de hac parte medicinæ incorruptius iudicare potuerunt, tanto magis ad sectandum hoc

Reges olim studio perscrutandarum stirpium mirificè occupati.

studium animi illorum sunt excitati ac inflammati. Hinc est quod plerique Reges, potentia & prudentia excellentes, neglecto interim regij fastigij honore, cum toto regiæ dignitatis satellitio, per uastas multarum regionum solitudines ire, inuia montium iuga peragrare, lacus inaccessos lustrare, abditas terræ fibras scrutari, hiantes uallium sequi specus, minime grauati sunt. Quod ut facerent, non tam eos immensa iucunditas & uoluptas, quibus tum fruebantur quum uaria loca uarijs floribus ac herbis ornata obibant, inuitauit, quàm ut de humano genere, adeoq́; tota posteritate optimè mererentur, & immortale nomen adipiscerentur, ardor quidam impulit. Quare de illis quas quisque inuenit sibi asseren dis non minus acriter & strenuè, quàm de imperio, aut uita ipsa, qua nihil charius, dimicarunt: id quod uerum esse multarum stirpium nomina testantur. Neque enim Polemonia herba alia de causa etiam Philetæria, teste Plinio, dicta est, quàm propter certamen

Gentius Illyriorum rex.

inuentionis regum. Nónne Gentiana etiam ipsa, cui à Gentio Illyriorũ rege eius inuentore nomen inditũ est, satis docet quàm ille studiosus herbarum fuerit? utpote quem etiam inter media arma earundem indagationi operam nauare, & Gentianæ rimari facultates non piguit, idq́; nullo alio nomine, nisi ut hac ratione memoriam sibi perpetuam ac nunquam in-

Lysimachus Macedonum rex.

Mythridates Ponti rex.

termorituram conciliaret. Porrò Lysimachum Macedonum regem non tam animi magnitudo uiriumq́; gloria nobilitauit, quàm Lysimachia herba, quæ in hunc usque diem nomen eius retinet. Mithridates sanè, Ponti et Parthorũ rex maximus, ne uiginti quidem duarũ

linguarum

linguarum peritia, uarijs q́; hinc inde uictorijs nomen sibi parasse cor
clarior celebrior q́; euaderet, in eam quoque curam fortiter incubuit, ut
medicamentorum, eorum maximè quæ letalibus aduersantur, exactam
retur. Quàm uerò intentum in eam rem animum habuerit, quantum q́;
riæ consequutus sit, nihil attinet dicere, quod idipsum abundè satis med
in hodiernum usque diem nomen eius retinet, ac Mithridaticum appel
hodie ad arcenda uenena à medicis usurpatur, declaret. Et quidem Sc
non alia de causa, Crateia herbario autore, nominata Mithridatia
sus ille fuerit stirpium satis etiam monstrat. Prædictis iam regibus n
nit omnium quotquot fuerunt unquam regum sapientissimus opulentiss
cuius immensas laudes, quas illi sacra Bibliorum historia defert, hoc
quod reliqua omnia superare uidetur, accedit, quod de singulis stirpibus
rere potuerit. Præterea primus Pergami rex Aitalus, ut testis es
Galenus, omnis generis medicamentorum studiosissimus fuit, ita ut m
positiones, quæ adhuc extant, & nominis eius inscriptionem retinent, c
etiam Arabum rex tanto studio inquirendarum stirpium flagrasse c
cum effectibus ad Neronem scripserit. Iuba denique Mauritaniæ
dio quàm regno memorabilior factus est. Quantam enim huic Euph
ille à se inuentam medici sui nomine appellauit, mirisq́; laudibus priua
ne celebrauit, pepererit, neminem esse puto qui ignoret. Cæterum qu
de annis Romanorum reges & Imperatores propter publicas, eas q́;
occupationes, indagandis stirpibus operam nauare non possent, hoc sa
genter curarunt, quod idem Galenus testatur, ut uarijs in locis, max
sis, herbarios alerent: idq́; nulla alia de causa, quàm ut studium hoc c
pium, hominibus non minus utile quàm necessarium, fouerent, & ab i
Verum relictis nunc regibus, alijsq́; multis insignibus heroibus, Te
qui Teucrio nomen dedit: Achille, à quo Millefolia Achilleia cogno
Centauro, à quo Centauriũ nomen accepit: Hercule, qui Hyoscyam
quantum operæ ac studij in perquirendis omnis generis stirpibus uet
Latini poëtæ & philosophi posuerint, breuiter perstringemus. A
paucos aliquot, eosq́; optimos produxisse sufficiat. Plinius quidem int
simum poëtam Orpheum (nemo enim ante hunc apud illos memoratur,
alios poëtas & philosophos floruit) de herbis aliqua, curiosius etiam,
eum Musæum & Hesiodũ Poluum herbam miris laudibus celebrasse
rum humanarũ peritissimũ uatem Homerum curam cognoscendarũ sti
nec à se reiecisse aut aspernatum fuisse, Nepenthe, Moly, Lotos, &
ostendunt. Virgilium autem, Latinorũ poëtarũ principem, stirpium f
crebræ earundem in suis uersibus mentiones palàm testantur. Quare
tibus grammaticis facessit negociũ, illum miseris modis enarrantibus. C
herbarũ fuerit Ouidius, nemini nõ notũ est, nisi qui illius carmina int
est. Philosophos autem herbariam medicinã non neglexisse aut contem
quod literis proditum sit Pythagoram, clarum sapientia uirum, integr
lebrasse, perinde atq; Chrysippum Brassicam, Zenonem Capparim:
losophi nunq́; in animum induxissent, si nõ optimè de hac medicinæ parte
lem præterea, summũ certè philosophum, aliquot de stirpibus libros r
unde quanti fecerit herbarum cognitionem, tam excellentis ingenij uir,